

УДК 378.091.3:811.111:005.336

Наталія Теличко

Мукачівський державний університет
ORCID ID 0000-0001-6776-8952

Олена Дядченко

Мукачівський державний університет
ORCID ID 0000-0002-3415-4556
DOI 10.24139/2312-5993/2021.04/256-265

ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Актуальність теми дослідження зумовлена змінами вимог до педагогічної майстерності майбутнього вчителя іноземної мови, що відбуваються з огляду на діджиталізацію всіх сфер життя, переходом від традиційного до змішаного навчання, запровадженням автономного вивчення іноземної мови та збільшення питомої ваги самостійної роботи студента. Мета дослідження полягає у виявленні нових вимог до формування педагогічної майстерності та характеристиці складових педагогічної майстерності майбутнього вчителя іноземної мови. За результатами дослідження були визначені шляхи осучаснення педагогічної майстерності майбутнього вчителя іноземної мови з позицій компетентнісного підходу до навчання. Вони передбачають підвищення рівня комп'ютерної грамотності вчителя, врахування організаційних, методичних, психологічних та технічних чинників змішаного навчання, вплив особистості майбутнього вчителя на ставлення учнів до вивчення іноземної мови.

***Ключові слова:** педагогічна майстерність, учитель іноземної мови, змішане, дистанційне навчання, компетентнісний підхід.*

Постановка проблеми. Професія вчителя іноземної мови стає все більш затребуваною, зважаючи на бажання українського суспільства приєднатись до європейського освітнього простору, поширення спілкування в соціальних мережах, визнання необхідності володіння іноземною мовою для побудови успішної професійної кар'єри. Молоді люди постійно зіштовхуються з необхідністю знання іноземної мови для пошуку інформації в інтернеті, спілкування з однолітками в інших країнах, адекватної реакції на вживання іншомовних слів у повсякденному житті тощо. Нові запити учнів щодо знання іноземної мови і вмінь спілкуватись цією мовою змушують майбутнього вчителя оволодівати сучасними технологіями навчання і приділяти більше уваги формуванню власної педагогічної майстерності. Актуальність теми дослідження зумовлена змінами вимог до педагогічної майстерності майбутнього вчителя іноземної мови, що відбуваються під впливом діджиталізації всіх сфер життя, переходом від традиційного до змішаного навчання, запровадженням автономного вивчення іноземної мови та збільшення питомої ваги самостійної роботи студента.

Традиційно вчителів іноземної мови готують майже всі університети в Україні, але, на жаль, більшість їх випускників не поспішають іти працювати в школу, віддаючи перевагу комп'ютерним фірмам, різного роду агенціям, перекладацьким бюро та ін. Ті ж випускники, хто зв'язав своє професійне життя зі школою, відчують нестачу педагогічних і психологічних знань та досвіду для досягнення успіхів у спілкуванні з учнями, особистісні риси яких формуються під впливом соціальних мереж, доступністю інтернета, втратою реальних авторитетів, онлайн спілкування з однолітками.

Аналіз актуальних досліджень. Проблеми формування педагогічної майстерності порушувались у роботах багатьох вітчизняних учених. На думку академіка І. Зязюна (1997 р.), «педагогічна майстерність виявляється в діяльності, проте до неї не зводиться. Сутність педагогічної майстерності – в особистості вчителя, в його позиції, здатності виявляти творчу ініціативу на ґрунті реалізації власної системи цінностей» (Зязюн, Крамущенко, Кривонос, 1997, с. 28). Л. Кайдалова (2009 р.) визначає педагогічну майстерність як «сукупність певних якостей особистості, обумовлених психолого-педагогічною підготовкою і здатністю оптимально вирішувати педагогічні завдання» (Кайдалова, Щокіна, Ватрушева, 2009, с. 7).

Педагогічна майстерність майбутнього вчителя, на думку С. Сисоєвої (2011 р.), – це найвищий ступінь педагогічної діяльності, що проявляється в сформованій професійній компетенції, творчості вчителя, постійному удосконаленні методів навчання та способів впливу на учнів, наявності індивідуального стилю роботи, завдяки чому повністю реалізується його творчий потенціал. Вона складається з сукупності професійних знань учителя, педагогічної техніки та гуманістичної спрямованості особистості педагога. Педагогічна техніка передбачає наявність способів, умінь і прийомів навчальної діяльності, що дозволяють постійно мотивувати учнів до опанування свого предмета, досягти поставленої мети у вихованні позитивного ставлення школяра до навчання, до самого себе, до інших людей. Учитель-майстер поєднує в собі педагогічні здібності, вміння управляти іншими і самим собою, вміння співпрацювати і налаштовувати контакти з учнями, колегами, іншими співробітниками (Сисоєва, 2011). Від рівня педагогічної майстерності вчителя залежить бажання школяра вчитись, формування віри у власні сили й спроможність оволодіти необхідними знаннями й вміннями, поглиблювати й розширювати свої знання.

Проблемам формування педагогічної майстерності студентів-філологів, майбутніх учителів іноземної мови, присвячені дослідження низки вітчизняних науковців. О. Заболоцька (2010 р.), характеризуючи

сучасні тенденції підготовки фахівців з іноземних мов, звертає увагу на оновлення змісту викладання іноземних мов у закладах вищої освіти України, методи формування професійної та методичної компетенції майбутніх учителів іноземних мов (Заболоцька, 2010). О. Малихін (2014 р.), звертає увагу на проблеми формування професійно-педагогічної культури викладача вищої школи, види та прийоми активізації процесу навчання, форми і методи організації освітнього процесу. Він також уклав термінологічний словник з методики викладання у вищій школі, в якому педагогічна майстерність майбутнього вчителя іноземної мови визначається як «якісна здатність і готовність особистості до продуктивної діяльності, що базується на системі професійних компетенцій; спроможність і бажання постійно підвищувати рівень власних знань з предмета і вдосконалення навичок практичної діяльності, співпрацюючи з учнями і колегами» (Малихін, Павленко, Лаврентьєва, Матукова, 2014, с. 40). Р. Гришкова (2019 р.) пов'язує педагогічну компетентність викладача іноземної мови у вищій школі з педагогічною майстерністю вчителя середньої школи, наголошуючи при цьому, що сформована компетенція більше стосується практичних навичок володіння майстерністю (Gryshkova, 2019, с. 57-60). Вона звертає увагу на той факт, що в університетах курс методики навчання іноземних мов часто читають викладачі, які самі в школі не працювали, і знають, як вирішувати шкільні проблеми, тільки теоретично. Студентам же бракує практичних порад щодо організації освітнього процесу, прикладів вирішення непростих завдань стосовно формування мотивації учнів, утримання інтересу до вивчення іноземної мови, манери спілкування зі школярами різного віку. Не отримуючи відповіді на свої питання, прийшовши в школу, молоді вчителі навчають іноземної мови так, як свого часу вчили їх самих, не зважаючи на те, що часи змінюються, учні стають менш закомплексованими, вільніше поведуться на уроках, і завоювати їх авторитет стає все важче. Змінюються й підходи до навчання іноземної мови: на зміну комунікативному приходить компетентнісний підхід, що передбачає поєднання теоретичних знань з власним досвідом їх використання в практичній діяльності. Завдання вчителя іноземної мови полягає у формуванні граматичної, фонетичної, лексичної, діалогічної, монологічної та інших компетенцій, які створюють підґрунтя для розвитку комунікативних умінь школярів.

І. Зварич (2014 р.), досліджуючи оцінювання професійної діяльності викладачів іноземної мови з урахуванням американського досвіду, зазначає: «щоб домогтися реальної спроби впровадження зарубіжного

досвіду, необхідно впевнитись у тому, що зміни в суспільстві бажані, необхідні, можливі, доступні і вони вплинуть на розвиток національної освіти та вдосконалення системи стандартів» (Зварич, 2014, с. 279). В. Черниш (2015 р.) розробила модель процесу навчання та контролю формування професійно орієнтованої англомовної компетенції в говорінні майбутніх учителів англійської мови (Черниш, 2015).

Але всі ці роботи були виконані до 2020 року, коли вітчизняна вища школа поступово переорієнтувалась на підвищення якості освіти, впровадження європейських стандартів, активізацію самостійної роботи студентів тощо. Започатковувалось також змішане навчання, що передбачало поєднання аудиторних занять з дистанційним, чи віддаленим, навчанням, переваги якого були очевидними для студентів старших курсів, які вже працевлаштувались і не могли регулярно відвідувати заняття. З поширенням пандемії COVID-19 і оголошенням карантину, а пізніше й локдауна, ситуація в освіті різко змінилась, і від змішаного навчання довелось переходити до повністю дистанційного. Запровадження онлайн навчання супроводжується новими вимогами до педагогічної майстерності вчителя іноземної мови, а саме: вміння користуватись комп'ютером на просунутому рівні, бути психологічно готовим до спілкування з учнями в онлайн режимі, сформовані навички управління часом (своїм і часом учнів), дозування домашніх завдань. Ці питання ще не знайшли чітких відповідей на сторінках педагогічних видань, сприймаються як дискусійні, тому спробуємо висловити власну думку щодо цих проблемних питань.

Мета дослідження полягає в необхідності:

- виявити й описати нові вимоги до формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя іноземної мови в умовах віддаленого (дистанційного) навчання;
- надати характеристику нових складових педагогічної майстерності майбутнього вчителя іноземної мови;
- привернути увагу науковців та викладачів-практиків до необхідності вчасного й адекватного реагування на нові виклики у формуванні педагогічної майстерності майбутнього вчителя.

Методи дослідження. У процесі роботи над статтю були використані такі методи: контентний аналіз останніх досліджень і публікацій з теми; узагальнення наукового досвіду вітчизняних дослідників; опитування викладачів англійської мови; педагогічне спостереження.

Виклад основного матеріалу. В Українському педагогічному словнику за редакцією С. Гончаренка педагогічна майстерність визначається як «характеристика високого рівня педагогічної активності. Критеріями педагогічної майстерності є: гуманістична спрямованість, науковий підхід, педагогічна необхідність, результати і творчість» (Гончаренко, 1997, с. 187). Педагогічна майстерність складається із поєднання професійних знань учителя, педагогічної техніки і гуманістичної спрямованості особистості вчителя. Педагогічна майстерність передбачає поєднання професійних здібностей, уміння педагогічного менеджмента, налаштованість на співпрацю з учнями, колегами, іншими людьми.

Педагогічна майстерність майбутнього вчителя іноземної мови розглядається нами з позицій запровадження компетентнісного підходу до навчання, який передбачає поєднання знань, умінь і навичок студентів з їхнім власним досвідом використання отриманих знань у своїй практичній діяльності. Щоб навчити студентів послуговуватись отриманими знаннями на практиці та адекватно поводитись в шкільному середовищі, учитель-початківець має володіти достатнім ступенем педагогічної майстерності.

Формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя іноземної мови має відбуватись з урахуванням сучасних вимог до його кваліфікації: високі морально-етичні цінності, культура спілкування з учнями, їхніми батьками та колегами, знання свого предмета, володіння новими методиками навчання іноземної мови, достатня комп'ютерна грамотність, уміння адекватно реагувати на поведінку учнів, мотивація, налаштованість на співпрацю зі всіма учнями, психологічна гнучкість та стійкість тощо. Опанування цими якостями має гарантувати університетський курс методики навчання іноземних мов, мета якого «забезпечити основи теоретичної і практичної підготовки студентів до викладання іноземної мови у школі» (Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах, 2007, с. 18). Але контентний аналіз вітчизняних підручників і посібників з методики навчання іноземних мов (Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах, 2007; Панова, Андрійко, Тезікова та ін., 2010; Заболоцька, 2010) засвідчив, що педагогічна майстерність майбутнього вчителя іноземної мови в жодному з них не згадується. Це означає, що проблеми педагогічної майстерності мають вирішуватись на заняттях з педагогіки. Водночас практика показує, що викладачі кафедри педагогіки читають курс освітніх технологій і педагогічної майстерності однаково для студентів усіх спеціальностей, не зважаючи на те, що іноземна мова – це специфічний предмет, упродовж

вивчення якого «здійснюється не накопичення знань, а оволодіння іншомовною мовленнєвою діяльністю» (Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах, 2007, с. 35). Тож, на нашу думку, було б доцільним проведення практичних занять на міждисциплінарній основі, наприклад, з методики та педагогіки, чи методики і вікової психології. Така міжпредметна координація сприяла би вмотивованому формуванню педагогічної майстерності майбутнього вчителя іноземної мови.

Як зазначається колективом авторів підручника «Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах», для реалізації поставленої мети треба:

- сформувати у студентів знання теоретичних основ навчання іноземних мов і усвідомлення комплексного і прикладного характеру методики як науки;
- розвинути професійно-методичні вміння, а саме: вміння планувати й організовувати навчальний процес, визначати й застосовувати методи, форми, прийоми і засоби навчання і контролю;
- розвивати творче методичне мислення студентів у процесі розв'язання різноманітних практичних завдань (Панова, Андрійко, Тезікова та ін., 2010, с. 18).

Сформувати педагогічну майстерність майбутнього вчителя іноземної мови можливо у процесі поєднання теоретичної підготовки студентів через лекційні та семінарські заняття з їх практичною діяльністю в період педагогічної практики. Однак проходження шкільної педагогічної практики наразі видається досить проблематичним, оскільки в умовах адаптивного карантину й локдауна школи не працюють, діти навчаються дистанційно, вчителі мають додаткове навантаження, пов'язане з підготовкою до уроків онлайн, тож вирішувати питання щодо педагогічної майстерності маємо в нових, складних умовах. З огляду на це зростає питома вага самостійної роботи студентів у період віддаленого навчання.

Насамперед, звернемо увагу на те, що майстерність розглядається не як здатність чи спроможність зробити щось своїми руками, а саме як «педагогічна майстерність», тобто знання педагогіки висувається на передній план. Виходячи з того, що педагогіка – це наука про навчання і виховання, зазначимо, що майбутній учитель іноземної мови має володіти як технологіями навчання, так і методами виховання. Л. Кайдалова, визначаючи критерії сформованості педагогічної майстерності: гуманність, науковість, педагогічна доцільність, результативність, демократичність, творчість, оригінальність тощо, на перше місце ставить саме гуманність

(Кайдалова, Щокіна, Ватрушева, 2009, с. 6). Учитель-майстер повинен однаково рівно і доброзичливо ставитись як до дітей, яким подобається вивчення іноземної мови і вони успішно нею оволодівають, так і до тих учнів, кому іноземна мова дається важко, і їхні успіхи скромні. Вчитель має підбадьорювати всіх учнів, мотивувати їх до вивчення іноземної мови через залучення цікавих додаткових матеріалів, нових інтерактивних видів роботи, використання ігрових моментів і змагань. Учитель зі сформованою педагогічною майстерністю вміє створити позитивну атмосферу на уроці, залучити всіх учнів до посильної освітньої діяльності, навчити дітей з різними здібностями працювати в команді для досягнення успіху.

В умовах віддаленого чи дистанційного навчання до нових вимог щодо формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя іноземної мови нами віднесено:

- уміння користуватись комп'ютером на просунутому рівні з використанням сучасних освітніх програм (e.g. ZOOM, Skype) і платформ (MOODLE та ін.);

- готовність учителя до запровадженням автономного вивчення іноземної мови та збільшення питомої ваги самостійної роботи учня;

- поєднання професійних здібностей з психологічними знаннями;
- уміння педагогічного менеджмента в організації онлайн навчання;
- налаштованість на співпрацю з учнями, колегами, іншими людьми;
- сформовані навички управління часом (своїм і часом учнів);
- дозування домашніх завдань у відповідності до зайнятості учнів.

Характерними рисами дистанційної освіти, на думку О. Горбатюк, є її гнучкість, модульність, паралельність, велика аудиторія, економічність, технологічність (Горбатюк, 2020, с. 18). Скориставшись цими перевагами дистанційної освіти, освоївши комп'ютер на просунутому рівні та навчившись працювати з використанням сучасних освітніх програм і платформ, майбутній учитель іноземної мови має вагомі підстави для формування власної педагогічної майстерності.

Звернемо увагу також на формування навичок управління часом (time management) та дозування домашніх завдань у відповідності до зайнятості учнів. У нашій слов'янській культурі зазвичай час сприймається як щось нескінченне й незбагненне, прийнято вважати, що людина не може на нього впливати, він рухається сам по собі. Це не в нашій культурі існує приказка «Time is money» («Час - це гроші»), тому й ставлення до витрат часу не відповідає сьогоденню. Тож формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя іноземної мови має починатись з ціннісного ставлення

до витрат часу на уроці, що означає похвилинний розрахунок часу на кожний вид роботи на уроці, економію мовних засобів через уникання повторів, зайвих звернень, недоцільних коментарів тощо. Вчитель-майстер ніколи не повторює помилки за учнями, привчає школярів до виконання завдань з першого пред'явлення, нормує власне мовлення на користь учнів.

Домашнє завдання має бути продовженням того, що робили на уроці: вчитель повинен його прокоментувати, зваживши на те, чи посильне воно для всіх учнів. У рамках диференційованого підходу до навчання слабким учням завдання можна спростити.

Традиційно складові педагогічної майстерності майбутнього вчителя іноземної мови визначаються як професійна компетентність, педагогічна техніка, культура, педагогічний такт та імідж. З огляду на змінювані умови навчання додамо до цього переліку складових комп'ютерну грамотність, педагогічний менеджмент в організації онлайн навчання, вміння співпрацювати з учнями в команді.

У підсумку зазначимо, що майбутній учитель іноземної мови має знаходитись у постійному пошуку нових ефективних методів навчання і способів впливу на школярів, щоб удосконалювати свою педагогічну майстерність і досягати позитивних результатів у своїй діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Шляхи формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя іноземної мови з позицій компетентнісного підходу до навчання передбачають підвищення рівня комп'ютерної грамотності вчителя, врахування організаційних, методичних, психологічних та технічних чинників віддаленого навчання, вплив особистості майбутнього вчителя на ставлення учнів до вивчення іноземної мови. Навчатись цього студенти мають на заняттях з методики навчання іноземних мов, педагогіки та психології. Лекційні заняття повинні супроводжуватись семінарами, на яких студенти не відтворюють зміст лекцій, переказуючи почуте чи прочитане; семінари мають носити проблемний характер, готуючи студентів до активної практики в школі. Моделювання фрагментів уроку іноземної мови у початковій, основній та старшій школі на семінарах сприятиме набуттю практичних навичок в організації роботи на занятті.

Подальші дослідження в царині формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя іноземної мови передбачають вивчення й узагальнення думок студентів щодо їхнього ставлення до побудови власної педагогічної кар'єри, наявності в освітній програмі годин практичних занять на міждисциплінарній основі, наприклад, з методики та

педагогіки, чи методики і вікової психології. На нашу думку, така міжпредметна координація сприятиме вмотивованому формуванню педагогічної майстерності майбутнього вчителя іноземної мови.

ЛІТЕРАТУРА

- Гончаренко, С. У. (1997). *Український педагогічний словник*. К.: «Либідь» (Goncharenko, S. U. (1997). *Ukrainian pedagogical dictionary*. K.: "Lybid").
- Горбатюк, О. В. (2020). Дистанційна освіта в Україні: особливості та основні проблеми. *Педагогічна освіта: теорія і практика*, 28, 16-25 (Gorbatyuk, O. V. (2020). Distance education in Ukraine: features and main problems. *Pedagogical education: theory and practice*, 28, 16-25).
- Заболоцька, О. О. (2010). *Методика викладання іноземних мов у ВНЗ*. Херсон: Айлант (Zabolotska, O. O. (2010). *Methods of teaching foreign languages in higher education*. Kherson: Island).
- Зварич, І. М. (2014). *Оцінювання професійної діяльності викладачі у вищих навчальних закладах США (друга половина ХХ – початок ХХІ століття)*. К.: Фенікс (Zvarych, I. M. (2014). *Evaluation of professional activity of teachers in higher educational institutions of the USA (second half of the XX - beginning of the XXI century)*. K.: Phoenix).
- Зязюн, І. А., Крамущенко, Л. В., Кривонос, І. Ф. (1997). *Педагогічна майстерність*. К.: Вища школа (Zyazyun, I. A., Kramushchenko, L. V., Krivonos, I. F. (1997). *Pedagogical skills*. K.: High school).
- Кайдалова, Л. Г., Щокіна, Н. Б., Ватрушева, Т. Ю. (2009). *Педагогічна майстерність викладача*. Х.: Вид-во НФаУ (Kaidalova, L. G., Shchokina, N. B., Vatrusheva, T. Yu. (2009). *Pedagogical skill of the teacher*. H.: Published by NPhU).
- Малихін, О. В., Павленко, І. Г., Лаврентьєва, О. О., Матукова, Г. І. (2014). *Методика викладання у вищій школі*. К.: КНТ (Malykhin, O. V., Pavlenko, I. G., Lavrentyeva, O. O., Matukova, G. I. (2014). *Methods of teaching in high school*. K.: KNT).
- Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах* (2007). К.: Ленвіт (Methods of teaching foreign languages in secondary schools (2007). K.: Lenvit).
- Панова, Л. С., Андрійко, І. Ф., Тезікова, С. В. та ін. (2010). *Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах*. К.: ВЦ «Академія» (Panova, L. S., Andriyko, I. F., Tezikova, S. V. and others. (2010). *Methods of teaching foreign languages in secondary schools*. K.: VC "Academy").
- Сисоєва, С. О. (2011). Педагогічна компетентність викладача ВНЗ непедагогічного профілю. *Компетентнісний підхід у сучасній університетській освіті*, 3-11 (Sysoeva, S. O. (2011). Pedagogical competence of a university teacher of non-pedagogical profile. *Competence approach in modern university education*, 3-11).
- Черниш, В. В. (2015). *Теоретико-методичні засади формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої англійської компетенції в говорінні* (автореф. ... д-ра пед наук: спец. 13.00.02 «Теорія і методика навчання: германські мови»). К. (Chernysh, V. V. (2015). *Theoretical and methodological principles of formation of future teachers' professionally oriented English-speaking competence in speaking* (author's ref. ... Dr. Ped. Sciences: special 13.00.02 "Theory and methods of teaching: Germanic languages"). K.).
- Gryshkova, R. (2019). Pedagogical competence of an English for specific purposes teacher. *Наук. праці ЧНУ ім Петра Могили. Серія «Педагогіка», 323 (311)* (Gryshkova, R. (2019). Pedagogical competence of an English for specific purposes teacher. *Science. works of Petro Mohyla National University. Series "Pedagogy", 323 (311)*).

РЕЗЮМЕ

Теличко Наталья, Дядченко Елена. Формирование педагогического мастерства будущего учителя иностранного языка.

Актуальность темы исследования обусловлена изменениями требований к педагогическому мастерству будущего учителя иностранного языка, учитывая диджитализацию всех сфер жизни, переходом от традиционного к смешанному обучению, введением автономного изучения иностранного языка и увеличением удельного веса самостоятельной работы студента. Цель исследования состоит в выявлении новых требований к формированию педагогического мастерства и характеристике составляющих педагогического мастерства будущего учителя иностранного языка. По результатам исследования были определены пути осовременивания педагогического мастерства будущего учителя иностранного языка с позиций компетентностного подхода к обучению. Они предполагают повышение уровня компьютерной грамотности учителя, учет организационных, методических, психологических и технических факторов смешанного обучения, влияние личности будущего учителя на отношение учащихся к изучению иностранного языка.

Ключевые слова: педагогическое мастерство, учитель иностранного языка, смешанное, дистанционное обучение, компетентностный подход.

SUMMARY

Telychko Nataliia, Diadchenko Olena. Forming pedagogical mastery of a future foreign language teacher.

The choice of the research subject is caused by changes of the requirements concerning the pedagogical mastery of a future foreign teacher. They are taking place under the influence on the digitalization of all spheres of life, transferring from traditional to blended learning, implementation of autonomous learning of foreign languages and increasing of specific gravity of independent students' work. The aim of the article lies in the defining of new requirements to the pedagogical mastery, characterizing the new compounds of the pedagogical mastery of a future foreign teacher. The authors also want to attract the attention of scientists, pedagogical community and school teachers to the necessity of taking into consideration constant changes in our life to help educators adequately react the new situation. Opinions of famous Ukrainian scholars concerning the definition of the pedagogical mastery and its compounds are given. Modern foreign language teacher must have high moral and ethic values, deep knowledge of the foreign language, psychological flexibility. He/she must possess skills of cultural communication with schoolchildren, their parents as well as with colleagues and school administration. Advanced computer literacy, motivation, knowledge of new methods of teaching will help a young teacher to gain necessary skills for improving the pedagogical mastery. Having analyzed the existing text books on methods of teaching foreign languages the authors came to the conclusion that none of them contains the notion "pedagogical mastery". This academic discipline is taught in the university course of pedagogy. But very often teachers of this discipline are not foreign language specialists and they do not attract students' attention to the peculiarities of a foreign language and its difference from other subjects. The difference lies in the fact that unlike other disciplines teaching foreign languages supposes not accumulation of knowledge but "mastering speaking activity in a foreign language". The authors propose to organize integrated practical classes based on the interdisciplinary coordination of some subjects: methods of teaching, pedagogy and psychology. In their opinion such classes will help future foreign language teachers better adjust to their professional activity at school.

Key words: pedagogical mastery, foreign language teacher, blended, distance learning, competence approach.